

13.4.18 KUVATAIDE

Oppiaineen tehtävä

Yleisesti

Taide kasvattaa oppilaita luovaan vapauteen, se kuuluu jokaiselle oppilaalle. Taide on avain ihmisluonnon todelliseen ymmärtämiseen ja siihen, miten ihminen liittyy maailman kokonaisuuteen. Steiner tarkoittaa taiteellisella tajulla paljon muutakin kuin konkreettisia taiteen tekemisen ja kokemisen mahdollisuuksia. Kyse on enemmänkin taiteellisesta ajattelukyvyistä ja ihmistuntemuksesta, joka on vapaata ja rakkaudellista. Se näkee ihmisen kokonaisvaltaisena hengen, sielun ja ruumiin kokonaisuutena, jota harjoittaa kokemalla ja tekemällä taidetta. Aito taide koskettaa ihmisen henkeä ja sielua, mutta on ennen kaikkea jotakin, joka saa ihmisen kasvamaan, tervehtymään ja menestymään^[1]. Taiteellinen työskentely on tasapainottavaa, minkä takia itse työskentely on lopputulosta tärkeämpää. Monipuolinen taiteellinen harjoittelu kehittää sielun alueita eli tunnetta, älyä ja tahtoa.^[2] Taiteella on tärkeä rooli tunne-elämän kehityksessä, mielikuvituksen rikastuttamisessa, sosiaalisuuden vahvistamisessa samalla, kun se luo pohjaa myös ajattelulle ja itsetuntemukselle. Taidekasvatuksella pyritään kehittämään arvostelukykyä laadullisten erojen tajuamisen kautta.^[3] Wileniuksen^[4] mukaan, todellisuus voidaan tavoittaa taiteen kautta.

Taidetta ei siksi tarkastella pelkästään sen hyödyllisyyden perusteella tai kykyjen kehittämisen näkökulmasta. Kuvataidetunneilla ei kehitetä pelkästään oppilaiden taiteellista lahjakkuutta, vaan tuetaan oppilaiden ajatus-, tunne- ja tahtoelämän kehitystä. Erityisesti kuitenkin puhutellaan oppilaiden tunne-elämän kehitystä. Kun oppilas eläytyy esimerkiksi värien erilaisiin laadullisuuksiin, hänen aistinsa herkistyvät ja hän alkaa hahmottaa maailmaa taiteellisesti oman kokemuksen kanssa. Laadullisuuksien taju ja tunne-elämän herkistyminen auttavat empatiakyvyn kehittymistä: oppilas oppii tajuamaan myös sosiaalisia laadullisuuksia ympäristössään.

Taide nähdään steinerkoulussa luontaisena osana kasvatusta. Niinpä esimerkiksi kuvataide kuuluu olennaisesti myös lukuaineiden tunneille. Taiteellisen työn lähtökohtana ovat oppilaan omat tunnot, omat kokemukset ja omat havainnot. Omasta kokemuksesta käsin tehty taiteellinen työskentely rakentaa oppilaille tervettä yksilöllistä identiteettiä. Taiteen alueella ulkomaailma ja oppilaan sisäinen maailma saavat tilan, missä kohdata.

Steinerkoulun alaluokilla opetus painottuu tunteeseen ja toiminnallisuuteen sekä mielikuvituksen käyttöön, 12 vuoden ikää lähestyttäessä painopiste siirtyy ulkoisen luonnon havainnointiin. Taiteellisten havainnointiharjoitusten kautta oppilas luo tervettä suhdetta ympäröivään maailmaan. Taiteen harjoittamisella voikin parhaimmillaan olla eheyttävä ja tervehdyttävä vaikutus. Alaluokilla on tärkeintä taiteellisen kokemuksen kehittäminen.

Ylemmillä luokilla oppilaat alkavat vähitellen ymmärtää taiteen ja visuaalisen kulttuurin eri ilmiöitä ja he esimerkiksi tarkastelevat kuvataiteen yhteiskunnallista merkitystä sekä taiteilijoiden roolia eri aikakausina ja eri kulttuureissa. Opetus tukee oppilaiden kriittisen ajattelun kehittymistä ja kannustaa vaikuttamaan omaan elinympäristöön ja yhteiskuntaan.

Keskeinen kuvataideopetuksen tavoite on oppia sietämään hämmennystä ja erilaisia näkökulmia. Oppilaissa tulisi kehittyä avoin suhtautuminen eri tapoihin tuottaa ja ymmärtää taidetta.^[6] Elämysten kokeminen liittyy omaan itseen, mutta muut tavoitteet liittyvät vahvasti suhteeseen, mikä otetaan muihin ihmisiin ja ympäröivään maailmaan. Silmät aukeavat ympäristön ilmiöille ja ne herättävät ajatuksia. Esimerkiksi nykytaiteen parissa työskentely voi herättää oppilaan jopa yhteiskunnalliseen ajatteluun.

Taiteen keinoin voi etsiä ratkaisuja oman sisäisen maailman kysymyksiin ja saada vastauksia jo pelkästään sen kautta, että ilmaisee itseään puhumattakaan siitä, että voi jakaa kysymyksensä jonkun kanssa tekemällä ne näkyväksi. Avoin suhtautuminen eri tapoihin tehdä ja ymmärtää taidetta voi johtaa myös maailmankatsomukselliseen avoimuuteen ja vuorovaikuttamiseen paremmin maailman kanssa.

Vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 tärkeää on taiteellisen kokemuksen kehittäminen: oppilaat oppivat kokemaan ja luonnehtimaan värien herättämiä sisäisiä tunteja, kuvia ja kokemuksia. Oppilaat tutustuvat väreihin ja maalauksen ja vahaliiduilla piirtämisen perustekniikoihin. Kuvien jälkitarkastelun kautta oppilaat oppivat pukemaan kokemuksensa sanoiksi. Yhteiset kuvatarkastelut ovat samalla sosiaalisen kanssakäymisen harjoittelua: opitaan antamaan palautetta ja ottamaan vastaan sitä. Töitä ei aseteta paremmuusjärjestykseen, jokainen työ on arvokas ja ainutlaatuinen. Kuvatarkastelun kautta oppilaat oppivat rehellisyyttä ja kunnioitusta toisten tekemää työtä kohtaan. Kuvataiteen avulla oppilaat opettelevat pitkäjänteistä työskentelyä.

Vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppilaat laajentavat omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen. Edelleen kehitetään teknisiä taitoja ja kokeillaan uusia. Kuvataiteen keinoin eläydytään ja tutustutaan eri kulttuureihin samassa yhteydessä kuin ne tulevat oppilaille tutuksi myös muiden aineiden tunneilla. Alaluokilla painottuu mielikuvituksen käyttö, 12 vuoden ikää lähestyttäessä painopiste siirtyy ulkoisen luonnon havainnointiin: kuvataiteen tekemisen kautta syvennyttään luonnon herättämiin vaikutelmiin. Kuvataide vastaa siihen, miten oppilaan kehittyvä sisäisen elämän puhuttelemisen ilmenee eri ikävaiheissa. Kuudennella luokalla tutustutaan kuultomaalaukseen ja maalataan tällä tekniikalla. Kuvien tuottamisen ja tulkinnan taitoja syvennetään hyödyntämällä vastuullisesti tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä.

Vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 kuvataiteen tehtävänä on kiinnostuksen herättäminen ulkomaailmaan ympäristön taiteellisen tarkastelun kautta. Näillä luokilla opitaan näkemään ja kuvaamaan esineitä ja ympäristöä realistisesti tutkimalla mm. valoja, varjoja ja perspektiivin ilmiöitä. Omakohtaista suhdetta ulkomaailmaan syvennetään kuvataiteen kautta, ja painopiste siirtyy vähitellen oman luovuuden kokemiseen ja kehittämiseen sekä omaan aloitteellisuuteen. Kuvataideopetus vahvistaa oppilaan identiteettiä ja rohkeutta yksilölliseen ilmaisuun. Opetus harjaannuttaa hyödyntämään myös tieto- ja viestintäteknologiaa ja verkkoympäristöjä luovasti, kriittisesti ja vastuullisesti. Toisaalta kuvataideopetus kehittää oppilaan arviointikykyä ja vahvistaa oppilaiden ymmärrystä taiteen eri ilmaisukeinoista ja tavoitteista. Oppilas oppii arvostamaan sekä omaa että muiden taiteellista työtä.

Kuvataideopetuksen tehtävä on myös kannustaa oppilasta pohtimaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin vaikutusta omaan taiteelliseen tekemiseen.

Kuvataiteen opetuksen tavoitteet

Vuosiluokka 1

Lisäksi tavoitteena on oppia havainnoimaan kuvia tekemällä.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti

Lisäksi tavoitteena on perustekniikoiden hallitseminen (vesiväri, vahaliitu, mehiläisvaha ja savi), innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita, tehdä värien maailma ja värien nimet oppilaille tutuiksi, oppia värien hallittu sekoittaminen ja uusien värien luominen, hallita värien eri voimakkuusasteet (tummuus-vaaleus) sekä kannustaa rikkaaseen värien käyttöön (esim. vihreä ei koskaan ole vain yhtä vihreää).

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T3 ohjata oppilasta harjoittelemaan tavoitteiden asettamista, suunnitelmien tekemistä ja oman työskentelyn arviointia

Lisäksi tavoitteena on luoda kannustava ilmapiiri kuvien tekemisessä ja kuvien tarkastelussa.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja päätelmistään
- Visuaalinen esittäminen
  - T5 ohjata oppilasta työskentelemään rohkeasti ja pitkäjänteisesti yksin ja yhdessä muiden kanssa

Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja muiden kanssa.

- Visuaalinen esittäminen
  - T4 rohkaista ja ohjata oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja sekä harjoittelemaan kuvan tekemisen tapoja ja ilmaisun keinoja

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan omia ja muiden töitä avoimin ja kunnioittavin silmin: kuvani kelpaa, minä kelpaan.

- Visuaalinen esittäminen
  - T6 kannustaa oppilasta keskustelemaan omiin ja muiden kuviin vaikuttavista tekijöistä
- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T9 kannustaa oppilasta pohtimaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin vaikutuksia ajatuksiinsa, ihmissuhteisiinsa ja toimintatapoihinsa

Lisäksi tavoitteena on hakea aiheita luonnosta, lähiympäristöstä, vuodenaikojen vaihtelusta, saduista, tarinoista ja eri kulttuureista.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta

- T7 ohjata oppilasta keskustelemaan kuvista ja työskentelyprosesseista käyttämällä kuvataiteen peruskäsitteitä
- T8 rohkaista oppilasta käyttämään taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria kuviansa lähtökohtana

Vuosiluokka 2

Lisäksi tavoitteena on perustekniikoiden hallitseminen (vesiväri, vahaliitu, mehiläisvaha ja savi).

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T3 ohjata oppilasta harjoittelemaan tavoitteiden asettamista, suunnitelmien tekemistä ja oman työskentelyn arviointia

Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta havainnoimaan kuvia tekemällä.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti

Lisäksi tavoitteena on, että värien maailma ja värien nimet tulevat oppilaille tutuksi.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T3 ohjata oppilasta harjoittelemaan tavoitteiden asettamista, suunnitelmien tekemistä ja oman työskentelyn arviointia

Lisäksi tavoitteena on oppia värien hallittu sekoittaminen ja uusien värien luominen.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T3 ohjata oppilasta harjoittelemaan tavoitteiden asettamista, suunnitelmien tekemistä ja oman työskentelyn arviointia

Lisäksi tavoitteena on hallita värien eri voimakkuusasteet (tummuus-vaaleus).

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T3 ohjata oppilasta harjoittelemaan tavoitteiden asettamista, suunnitelmien tekemistä ja oman työskentelyn arviointia

Lisäksi tavoitteena on kannustava ilmapiiri kuvien tekemisessä ja kuvien tarkastelussa.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja päätelmistään
- Visuaalinen esittäminen
  - T5 ohjata oppilasta työskentelemään rohkeasti ja pitkäjänteisesti yksin ja yhdessä muiden kanssa

Lisäksi tavoitteena on kannustaa rikkaaseen värien käyttöön (esim. vihreä ei koskaan ole vain yhtä vihreää) ja pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja muiden kanssa.

- Visuaalinen esittäminen
  - T4 rohkaista ja ohjata oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja sekä harjoittelemaan kuvan tekemisen tapoja ja ilmaisun keinoja

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan omia ja muiden töitä avoimin ja kunnioittavin silmin: kuvani kelpaa, minä kelpaan.

- Visuaalinen esittäminen
  - T6 kannustaa oppilasta keskustelemaan omiin ja muiden kuviin vaikuttavista tekijöistä
- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T9 kannustaa oppilasta pohtimaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin vaikutuksia ajatuksiinsa, ihmissuhteisiinsa ja toimintatapoihinsa

Lisäksi tavoitteena on hakea aiheita luonnosta, lähiympäristöstä, vuodenaikojen vaihtelusta, saduista, tarinoista ja eri kulttuureista.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T7 ohjata oppilasta keskustelemaan kuvista ja työskentelyprosesseista käyttämällä kuvataiteen peruskäsitteitä
  - T8 rohkaista oppilasta käyttämään taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria kuviensa lähtökohtana

Lisäksi:

- Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen
  - T10 kannustaa oppilasta pohtimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria kestävän kehityksen ja kulttuurisen moninaisuuden kannalta
  - T11 ohjata oppilasta tunnistamaan kuvallisia vaikutuskeinoja teoksissa, tuotteissa ja ympäristöissä sekä pohtimaan omien valintojensa vaikutuksia
  - T12 ohjata oppilasta tunnistamaan aineelliseen ja aineettomaan kulttuuriperintöön liittyviä arvoja ja arvostuksia

Vuosiluokka 3

Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria monaistisesti ja kuvia tekemällä; opittuja taitoja syvennetään ja hiotaan.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T1 innostaa oppilasta tarkastelemaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista

Lisäksi tavoitteena on rohkaista oppilasta keskustelemaan ympäristöön, taiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyvistä havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T2 ohjata oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria käyttämällä taiteellisia lähestymistapoja

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T3 ohjata oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria käyttämällä taiteellisia lähestymistapoja

Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja muiden kanssa.

- Visuaalinen esittäminen

- T4 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja visuaalisen esittämisen tapoja

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin

- Visuaalinen esittäminen
  - T5 kehittää oppilaan yksilöllisiä taitoja ja kannustaa häntä käyttämään niitä yhdessä muiden kanssa

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan omien ja muiden töitä avoimin silmin eri lähtökohdista.

- Visuaalinen esittäminen
  - T6 kannustaa oppilasta vaikuttamaan ja osallistumaan ympäristöönsä erilaisten kuvien avulla
- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan vuoropuheluna

Lisäksi tavoitteena on hakea aiheita luonnosta, lähiympäristöstä, vuodenaikojen vaihtelusta, saduista, tarinoista ja eri kulttuureista.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T7 ohjata oppilasta pohtimaan toden ja fiktion suhdetta sekä tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä
  - T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan vuoropuheluna

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta näkemään kauneus niin luonnossa kuin omassa ja muiden töissä ja ohjata kunnioittamaan eri kulttuurien moninaisuutta sekä ekologisia ja eettisiä arvoja

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan vuoropuheluna

Lisäksi tavoitteena on esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen huomioiminen opetuksessa.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T9 kannustaa oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuottamiseen ja vastaanottamiseen vaikuttavia tekijöitä

Vuosiluokka 4

Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä; opittuja taitoja syvennetään ja hiotaan.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T1 innostaa oppilasta tarkastelemaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista

Lisäksi tavoitteena on rohkaista oppilasta keskustelemaan ympäristöön, taiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyvistä havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T2 ohjata oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria käyttämällä taiteellisia lähestymistapoja

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan; vahvistetaan sisäistä omaa mielikuvamaailmaa (periferiasta käsin maalaaminen ja piirtäminen).

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T3 ohjata oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria käyttämällä taiteellisia lähestymistapoja

Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja muiden kanssa.

- Visuaalinen esittäminen
  - T4 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja visuaalisen esittämisen tapoja

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin.

- Visuaalinen esittäminen
  - T5 kehittää oppilaan yksilöllisiä taitoja ja kannustaa häntä käyttämään niitä yhdessä muiden kanssa

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan omien ja muiden töitä avoimin silmin eri lähtökohdista.

- Visuaalinen esittäminen
  - T6 kannustaa oppilasta vaikuttamaan ja osallistumaan ympäristöönsä erilaisten kuvien avulla
- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan vuoropuheluna

Lisäksi tavoitteena on hakea aiheita, lähiympäristöstä, vuodenaikojen vaihtelusta, myyteistä, legendoista ja eri kulttuureista.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T7 ohjata oppilasta pohtimaan toden ja fiktion suhdetta sekä tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä
  - T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan vuoropuheluna

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta näkemään kauneus niin luonnossa kuin omissa ja muiden töissä ja kunnioittamaan eri kulttuurien moninaisuutta sekä ekologisia ja eettisiä arvoja.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta

- T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan vuoropuheluna

Lisäksi tavoitteena on esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen huomioiminen opetuksessa.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T9 kannustaa oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuottamiseen ja vastaanottamiseen vaikuttavia tekijöitä

Vuosiluokka 5

Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä; opittuja taitoja syvennetään ja hiotaan.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T1 innostaa oppilasta tarkastelemaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista

Lisäksi tavoitteena on rohkaista oppilasta keskustelemaan ympäristöön, taiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyvistä havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T2 ohjata oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria käyttämällä taiteellisia lähestymistapoja

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttaa kuvan tekemisen taitoja.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T3 ohjata oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria käyttämällä taiteellisia lähestymistapoja

Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja muiden kanssa.

- Visuaalinen esittäminen
  - T4 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja visuaalisen esittämisen tapoja

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin.

- Visuaalinen esittäminen
  - T5 kehittää oppilaan yksilöllisiä taitoja ja kannustaa häntä käyttämään niitä yhdessä muiden kanssa

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan omien ja muiden töitä avoimin silmin eri lähtökohdista.

- Visuaalinen esittäminen
  - T6 kannustaa oppilasta vaikuttamaan ja osallistumaan ympäristöönsä erilaisten kuvien avulla
- Visuaalisen kulttuurin tulkinta

- T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan vuoropuheluna

Lisäksi tavoitteena on hakea aiheita luonnosta, lähiympäristöstä, vuodenaikojen vaihtelusta, myyteistä, legendoista, eri kulttuureista ja eri aikakausista.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T7 ohjata oppilasta pohtimaan toden ja fiktion suhdetta sekä tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä
  - T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan vuoropuheluna

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta näkemään kauneus niin luonnossa kuin omassa ja muiden töissä ja kunnioittamaan eri kulttuurien moninaisuutta sekä ekologisia ja eettisiä arvoja.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan vuoropuheluna

Lisäksi tavoitteena on esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen huomioiminen opetuksessa.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T9 kannustaa oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuottamiseen ja vastaanottamiseen vaikuttavia tekijöitä

Vuosiluokka 6

Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä; opittuja taitoja syvennetään ja hiotaan.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T1 innostaa oppilasta tarkastelemaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria eri näkökulmista

Lisäksi tavoitteena on rohkaista oppilasta keskustelemaan ympäristöön, taiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyvistä havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T2 ohjata oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria käyttämällä taiteellisia lähestymistapoja

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan. Aloitetaan musta-valkotyöskentely valon ja varjojen tutkimisella.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T3 ohjata oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria käyttämällä taiteellisia lähestymistapoja

Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja muiden kanssa.

- Visuaalinen esittäminen
  - T4 ohjata oppilasta käyttämään erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja visuaalisen esittämisen tapoja

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin.

- Visuaalinen esittäminen
  - T5 kehittää oppilaan yksilöllisiä taitoja ja kannustaa häntä käyttämään niitä yhdessä muiden kanssa

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan omien ja muiden töitä avoimin silmin eri lähtökohdista.

- Visuaalinen esittäminen
  - T6 kannustaa oppilasta vaikuttamaan ja osallistumaan ympäristöönsä erilaisten kuvien avulla
- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan vuoropuheluna

Lisäksi tavoitteena on hakea aiheita luonnosta, lähiympäristöstä, vuodenaikojen vaihtelusta, myyteistä, legendoista, eri kulttuureista ja eri aikakausista.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T7 ohjata oppilasta pohtimaan toden ja fiktion suhdetta sekä tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä
  - T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan vuoropuheluna

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta näkemään kauneus niin luonnossa kuin omissa ja muiden töissä ja kunnioittamaan eri kulttuurien moninaisuutta sekä ekologisia ja eettisiä arvoja.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan vuoropuheluna

Lisäksi tavoitteena on esteettisten, ekologisten ja eettisten arvojen huomioiminen opetuksessa

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T9 kannustaa oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuottamiseen ja vastaanottamiseen vaikuttavia tekijöitä

Lisäksi:

- Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen
  - T10 ohjata oppilasta tarkastelemaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria kestäväen kehityksen ja kulttuurisen moninaisuuden näkökulmista
  - T11 ohjata oppilasta pohtimaan esteettisten, eettisten ja ekologisten tekijöiden vaikutusta omiin valintoihinsa sekä taiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin eri aikoina ja eri yhteyksissä

- T12 ohjata oppilasta hahmottamaan kulttuuriperinnön jatkumo sekä näkemään omat mahdollisuutensa kestävän kehityksen edistämässä

Vuosiluokka 7

Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T1 ohjata oppilasta tunnistamaan havaintojensa ja visuaalisen ajattelunsa lähtökohtia

Lisäksi tavoitteena on rohkaista oppilasta keskustelemaan ympäristöön, taiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyvistä havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T2 ohjata oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria soveltamalla taiteellisen tutkimisen menetelmiä

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan. Oppilaat oppivat hahmottamaan ja kuvaamaan konkreettista maailmaa realistisesti. Esineitä piirtämällä harjoitellaan tarkkaa havaintoa. Huomiota kiinnitetään muodon, valojen ja varjojen kuvaamiseen. Kun lisäksi harjoitellaan perspektiivin kuvaamista, oppilaat saavat esille tilallisuuden tunnun töissään.

Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu

- T3 rohkaista oppilasta luottamaan omiin näkemyksiinsä, perustelemaan niitä ja hyödyntämään niitä yhteistyössä muiden kanssa

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä.

- Visuaalinen esittäminen
  - T4 ohjata oppilasta syventämään visuaalisen esittämisen taitojaan ja soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja

Lisäksi tavoitteena on rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan.

- Visuaalinen esittäminen
  - T5 ohjata oppilasta työskentelemään itsenäisesti ja tutkivasti sekä yhteistoiminnallisesti muiden kanssa

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä.

- Visuaalinen esittäminen
  - T6 kannustaa oppilasta osallistumaan visuaaliseen kulttuuriin aktiivisena tuottajana ja toimijana

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksiä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T7 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta arvioimaan omien ja muiden kuvien esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja sekä käsittelemään kuvailmaisussaan kestävään kehitykseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen liittyviä kysymyksiä.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria yhteiskunnallisen vaikuttamisen muotona sekä yksilölle ja yhteisölle merkityksellisenä voimavarana

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta arvioimaan esteettisten, eettisten ja ekologisten arvojen vaikutusta ympäristössä, taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa sekä vaikuttamaan ympäristöön kuvallisen tuottamisen avulla

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan kriittisesti taiteen ja visuaalisen kulttuurin tuottamisen, esittämistapojen ja vastaanottamisen rakenteita

Vuosiluokka 8

Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T1 ohjata oppilasta tunnistamaan havaintojensa ja visuaalisen ajattelunsa lähtökohtia

Lisäksi tavoitteena on rohkaista oppilasta keskustelemaan ympäristöön, taiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyvistä havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T2 ohjata oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria soveltamalla taiteellisen tutkimisen menetelmiä

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T3 rohkaista oppilasta luottamaan omaan näkemyksiinsä, perustelevaan niitä ja hyödyntämään niitä yhteistyössä muiden kanssa

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä.

- Visuaalinen esittäminen
  - T4 ohjata oppilasta syventämään visuaalisen esittämisen taitojaan ja soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja

Lisäksi tavoitteena on rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omilla kuvissaan.

- Visuaalinen esittäminen
  - T5 ohjata oppilasta työskentelemään itsenäisesti ja tutkivasti sekä yhteistoiminnallisesti muiden kanssa

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

- Visuaalinen esittäminen
  - T6 kannustaa oppilasta osallistumaan visuaaliseen kulttuuriin aktiivisena tuottajana ja toimijana

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksiä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T7 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta arvioimaan omien ja muiden kuvien esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja sekä käsittelemään kuvailmaisussaan kestävään kehitykseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen liittyviä kysymyksiä.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria yhteiskunnallisen vaikuttamisen muotona sekä yksilölle ja yhteisölle merkityksellisenä voimavarana

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta arvioimaan esteettisten, eettisten ja ekologisten arvojen vaikutusta ympäristössä, taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa sekä vaikuttamaan ympäristöön kuvallisen tuottamisen avulla

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan kriittisesti taiteen ja visuaalisen kulttuurin tuottamisen, esittämistapojen ja vastaanottamisen rakenteita

Vuosiluokka 9

Lisäksi tavoitteena on kannustaa oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T1 ohjata oppilasta tunnistamaan havaintojensa ja visuaalisen ajattelunsa lähtökohtia

Lisäksi tavoitteena on rohkaista oppilasta keskustelemaan ympäristöön, taiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyvistä havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu
  - T2 ohjata oppilasta havainnoimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria soveltamalla taiteellisen tutkimisen menetelmiä

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan.

- Havaitseminen ja visuaalinen ajattelu

- T3 rohkaista oppilasta luottamaan omiin näkemyksiinsä, perustelemaan niitä ja hyödyntämään niitä yhteistyössä muiden kanssa

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä.

- Visuaalinen esittäminen
  - T4 ohjata oppilasta syventämään visuaalisen esittämisen taitojaan ja soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja

Lisäksi tavoitteena on rohkaista oppilasta ilmaisemaan mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan.

- Visuaalinen esittäminen
  - T5 ohjata oppilasta työskentelemään itsenäisesti ja tutkivasti sekä yhteistoiminnallisesti muiden kanssa

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä.

- Visuaalinen esittäminen
  - T6 kannustaa oppilasta osallistumaan visuaaliseen kulttuuriin aktiivisena tuottajana ja toimijana

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksiä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T7 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinnan menetelmiä

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta arvioimaan omien ja muiden kuvien esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja sekä käsittelemään kuvailmaisussaan kestävään kehitykseen ja kulttuuriseen moninaisuuteen liittyviä kysymyksiä.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria yhteiskunnallisen vaikuttamisen muotona sekä yksilölle ja yhteisölle merkityksellisenä voimavarana

Lisäksi tavoitteena on ohjata oppilasta arvioimaan esteettisten, eettisten ja ekologisten arvojen vaikutusta ympäristössä, taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa sekä vaikuttamaan ympäristöön kuvallisen tuottamisen avulla.

- Visuaalisen kulttuurin tulkinta
  - T9 ohjata oppilasta tarkastelemaan kriittisesti taiteen ja visuaalisen kulttuurin tuottamisen, esittämistapojen ja vastaanottamisen rakenteita

Lisäksi:

- Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen
  - T10 ohjata oppilasta arvioimaan ympäristöä, taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria kestävä kehityksen ja kulttuurisen moninaisuuden näkökulmista

- T11 ohjata oppilasta ymmärtämään esteettisten, eettisten ja ekologisten näkemysten vaikutuksia visuaalisen kulttuurin ilmenemismuotoihin sekä tekemään vastuullisia valintoja
- T12 ohjata oppilasta ymmärtämään visuaalisen kulttuuriperinnön merkitys kulttuurisesti kestäväälle kehitykselle sekä toimimaan vastuullisesti

Kuvataiteen tavoitteisiin liittyvät keskeiset sisältöalueet

Vuosiluokka 1

Ensimmäisen luokan opetussisältöinä on värien laadullisuuksien tutkiminen, maalauksen ja piirtämisen perustekniikoiden kehittäminen, esim. sivellintekniikan hallitseminen ja värisointien tarkastelu (S1). Maalaukset eivät tässä vaiheessa ole välttämättä esittäviä. Vahaliiduilla piirretään kuvia esim. saduista ja opetellaan monipuolista värien käyttöä, tekniikkana maalaava piirtäminen. Tärkeänä osana työskentelyä on yhteinen kuvatarkastelu (S1, S3). Kuvien aiheet valitaan saduista ja vuoden kiertokulusta (S2, S3) Työskentelymateriaalina voidaan käyttää myös esimerkiksi mehiläisvahaa.

Vuosiluokka 2

Syvennetään värien tutkimusta ja perustekniikoiden hallintaa. Uusina aiheina tulevat kertomukset, esim. eläinkertomukset ja yksinkertaiset luontoaiheet. Uutena materiaalina voi tulla esimerkiksi savi ja erilaiset luonnonmateriaalit. Kuvatarkastelua jatketaan. Opetuksessa valitaan sisältöjä myös oppilaiden omista kuvista, joita he tuottavat omaehtoisesti vapaa-aikanaan esimerkiksi leikkien ja harrastusten parissa. (S1). Opetuksen sisältöjä valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta (S3) Opetuksen sisältöjä valittaessa otetaan huomioon erilaiset ympäristöt, mediat ja virtuaalimaailmat (S2). Toteutustapa on kuitenkin perinteisiin perustekniikoihin harjaannuttava.

Vuosiluokka 3

Syvennetään perustekniikkaa ja opetellaan uusia ilmaisukeinoja (esim. muovailu) (S1). Kuva-aiheet valitaan jakso-opetuksesta, vuodenkierrosta, luonnosta (luomiskertomus, vanhat ammatit, maanviljely jne.) (S1, S2 ja S3) Oppilaiden kanssa tutkitaan taiteilijan ammattia ja työtä eri aikoina ja eri ympäristöissä sekä pohditaan ammattilaisten tekemän taiteen ja harrastajataiteen suhdetta (S2).Tärkeänä osana työskentelyä on yhteinen kuvatarkastelu (S1, S3) Harjoitellaan murrettujen värien luomista, esim. ruskean sävyt.

Vuosiluokka 4

Syvennetään perustekniikoita, uutena tekniikkana on muodon hakeminen ympäristöstä, harjoitusaiheina ovat esim. päärynä, omena tai muu selkeä muoto ja sen jälkeen eläinaiheita S1. Vahaliitujen lisäksi harjaannutetaan käyttämään puuvärejä, syvennetään muovailun taitoja eläinopin jakson yhteydessä S2. Kuva-aiheet otetaan jakso-opetuksesta, luonnosta, ja vuodenkierrosta (Kalevala, eläinoppi, kotiseutuhistoria jne.) (S1, S2, S3). Tärkeänä osana työskentelyä on yhteinen kuvatarkastelu (S1, S3). Esineiden piirtäminen mallista vahvistaa havaintojen tekemistä.

Vuosiluokka 5

Perustekniikoiden lisäksi tutustutaan kuultomaalaukseen ja sekatekniikoihin S1. Kuvataideopetus liittyy läheisesti jakso-opetukseen, esim. kasvioppiin, historiaan ja maantietoon, esim. karttamaalaus (S1, S2, S3). Yhteinen kuvatarkastelu on (S1, S3) tärkeä osa opetusta. Mallista piirtämistä ja vahaliiduilla piirtämistä sekä muovailua jatketaan. Opetuksessa hyödynnetään oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti, muun muassa lasten ja nuorten tekemiä sarjakuvia, pelejä ja netitaidetta (S1).

Vuosiluokka 6

Uutena tekniikkana tulee mustavalkopiirustus hiilellä (pimeys-valoharjoitelmia, varjotutkimuksia) S1. Kuvataideopetus liittyy läheisesti jakso-opetukseen, esim. fysiikkaan, historiaan ja geologiaan (S1, S2, S3). Yhteinen kuvatarkastelu herättää pohtimaan maailman lainalaisuuksia. Vesivärimaalausta harjoitellaan teemana luonnontunnelmat, puut ja kartat. Tehdään väritunnelmia ja -harjoituksia. Harjoitellaan vinoviivatekniikan käyttöä. Esittävässä piirtämisessä pyritään tarkkaan ja asialliseen kuvaamiseen ja piirretään tietoisesti mallin mukaan. Muovailuun syvennyttään osana kuvataidetta. Opetuksessa käsitellään oppilaiden laajenevaa elinpiiriä ja medioiden merkitystä yhteiskunnassa (S2).

Vuosiluokka 7

Kannustetaan opittujen tekniikoiden itsenäiseen soveltamiseen; uusia tekniikoita harjoitellaan, esim. pastelliliidut S1. Keskeisenä teemana on perspektiivin tutkiminen S1, S2. Oppilaat oppivat hahmottamaan ja kuvaamaan konkreettista maailmaa realistisesti. Esineitä piirtämällä harjoitellaan tarkkaa havaintoa. Huomiota kiinnitetään muodon, valojen ja varjojen kuvaamiseen. Kun lisäksi harjoitellaan perspektiivin kuvaamista, oppilaat saavat esille tilallisuuden tunnun töissään. Kuvataideopetus liittyy läheisesti jakso-opetukseen S1, S2, S3. Yhteinen kuvatarkastelu herättää pohtimaan omaa taiteellista kehitystä ja antaa virikkeitä omalle taiteelliselle ilmaisulle S1, S3. Kuultomaalaus jatkuu. Mustemaalausta ja/tai tussipiirustusta mahdollisuuksien mukaan.

Sisältöjen valinnassa huomioidaan myös oppilaiden omat kuvakulttuurit ja instituutioiden ulkopuoliset kuvakulttuurit. Tutkimisen kohteina voivat olla muun muassa sarjakuva, pelisuunnittelu, katutaide ja pukeutumiskulttuurit (S1, S2).

- Instituutioiden kuvakulttuurit (S2, S3)
  - S2 Valittaviin sisältöihin kuuluvat taiteen traditiot ja aikalaistaide. Traditioihin tutustutaan pääasiallisesti nykyisyydestä käsin ja ilmiökeskeisesti. Opetuksessa ilmiöihin syvennyttään pitkäjänteisesti muun muassa nykytaiteen, muotoilun ja arkkitehtuurin menetelmiä soveltamalla. Taiteen instituutioihin tutustutaan kansalaisten, palvelujen ja työelämän näkökulmasta sekä osana yhteiskuntaa. Sisältöjä voidaan tarkastella esimerkiksi tutkimalla taiteen lähtökohtia ja merkityksiä eri aikakausina, eri ympäristöissä ja eri yhteyksissä.
  - S3 Valittavien sisältöjen kautta oppilaat tarkastelevat visuaalisen ympäristön instituutioita sekä harjoittelevat aktiivista osallisuutta omassa elinympäristössään. Opetuksessa tutkittavia sisältöjä ovat esimerkiksi esineet, rakennettu ympäristö, mainonta, visuaalinen suunnittelu ja

yhteisöllinen media sekä muu visuaalinen kommunikaatio ja vaikuttaminen mediaympäristöissä.

Vuosiluokka 8

Kannustetaan opittujen tekniikoiden itsenäiseen soveltamiseen S1. Keskeisenä teemana on ihminen S1, S2, S3. Nuoren tunteiden heilahtelu löytää vastaavuutensa luonnontunnelmista; kuvallisina aiheina ovat esim. myrsky, ukkonen, kuutamo, auringonnousu. Tunteiden elekieltä käsitellään myös savitöiden kautta. Yhteinen kuvatarkastelu herättää pohtimaan omaa taiteellista kehitystä ja antaa virikkeitä omalle taiteelliselle ilmaisulle S1, S3.

Luupiirrokset valkoisella mustalle. Hyönteissuurenokset pastelliväreillä. Vinoviivatekniikka ja perspektiivi jatkuvat. Muovailua osana kuvataidetta.

Vuosiluokka 9

Yhdeksännen luokan kuvataiteen tunnit jakautuvat taidehistorian jaksoon ja mustavalkoisen ilmaisun teemaan. Tällöin muut kuvataiteen teemat integroidaan siihen ja muuhun jakso-opetukseen. Taidehistoria voidaan toteuttaa myös lyhyempänä jaksone ja jättää esimerkiksi 1/3 vuosiviikkotunnista mustavalkoisen ilmaisun teemalle. Oppilaat saavat taidehistorian kautta käsityksen erilaisten kulttuurien ja aikakausien taiteesta. He voivat suhteuttaa oman aikamme käsityksiä mm. kauneudesta muiden kulttuureiden ihanteisiin. Taideopetuksessa korostuu mustavalkoinen ilmaisu lukuun ottamatta taidehistorian jaksoa. Tämän katsotaan vastaavan murrosikäisen nuoren sisäistä, usein hyvin polarisoivaa ja mustavalkoista maailmaa. Harjoitellaan mustavalkoista piirtämistä, maalaamista jne. Pääteemana ovat polariteetit eri muodoissaan, tärkeimpänä valo ja pimeys, jotka yhdessä tuovat esille muodon ja tilan. Teemallisesti voidaan käsitellä myös esim. sosiaalisia ongelmia ja epäoikeudenmukaisuuksia taiteen keinoin. Vastakohtia yhdistämään haetaan taiteellisessa ilmaisussa vastakohtien väliin jääviä sävyjä tai laatuja. Nuori löytää vastakohtaisuuksien maailmassa myös erilaisia vivahteita.

Taidehistoriaan ja muuhun jakso-opetukseen integroidusti työskennellään kolmiulotteisesti. Erityisesti saven muovailussa lähtökohtana ovat vastakkaiset muodot kuten kovera-kupera, terävä-pehmeä jne. Muovailuharjoitusten avulla voidaan tarkastella orgaanisten ja epäorgaanisten muotojen luonnetta ja ilmenemismuotoja.

Tutkitaan varjomaailman lainalaisuuksia sekä perspektiivin luomaa maailmankuvaa. Tehtävät pyrkivät kohtaamaan yhdeksäsluokkalaisten sisäisen problematiikan ja purkamaan sitä rakentavalla tavalla. Valo ja varjo eivät esitä vain ulkoisia ilmiöitä ja tilanteita, vaan kuvastavat myös ihmisen sisäisiä sielullisia ja henkisiä tunnelmia. Piirustuksen opetus on näköaistin harjoittamista havaintojen kautta, maailman kokemista eri sävyinä tai valona ja varjona, missä kohtaamispaikat muodostavat ns. ääriviivan. Opetellaan mm. käyttämään vinoviivatekniikkaa, työskennellään sekä mallista vapaasti että taidejäljennöksistä (esim. Dürerin grafiikka) ja tutustutaan grafiikan alkeisiin. Savityöskentelyssä opetellaan eri perustekniikoita ja ihmishahmon muovailua. Päämääränä oman keskustan ja tasapainon löytäminen. Taidehistorian jaksolla perehdytään eri aikakausien taiteeseen, luolamaalauksista – renessanssiin. S1-S3

Kuvataiteen oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Vuosiluokilla 1-2

Vuosiluokilla 1-2 kuvataidetta opiskellaan pääasiassa omassa kotiluokassa tutussa ja turvallisessa ympäristössä. Teemoja ja materiaaleja haetaan lähiympäristöstä ja luonnosta, sisältöjä työstetään taiteellisesti; inspiraatiota ja aiheita maalauksiin, piirustuksiin ja muovailuun saadaan muiden oppiaineiden sisällöistä, esim. kertomusaineistosta. Oppimiselle luodaan työrauha ja korostetaan tekemiseen tarvittavia rutiineja. Oppilaita rohkaistaan harjoitteluun ja kokeilemiseen.

Vuosiluokilla 3-6

Vuosiluokilla 3-6 oppimisympäristö laajenee omasta luokahuoneesta myös mahdolliseen maalaussaliin, museoihin, gallerioihin, luontoon ja lopulta myös verkkoympäristöihin. Oppilaita kannustetaan monipuoliseen materiaalien ja ilmaisukeinojen käyttämiseen. Oppiaineiden sisältöjä työstetään taiteellisesti: inspiraatiota ja aiheita maalauksiin, piirustukseen ja muovailuun saadaan muiden oppiaineiden sisällöistä, esim. historiasta, maantiedosta, biologiasta. Verkkoympäristöä ja tietoteknologiaa hyödynnetään turvallisesti, vastuullisesti ja toiminnallisesti.

Vuosiluokilla 7-9

Vuosiluokilla 7-9 luodaan rohkaiseva ja keskusteleva oppimisympäristö, jossa kannustetaan ilmaisemaan omia kokemuksia kuvataiteellisin keinoin. Oppilaita kannustetaan monipuoliseen materiaalien ja ilmaisukeinojen käyttämiseen sekä tutustumaan erilaisiin teknologisiin mahdollisuuksiin kuvataiteessa. Oppiaineiden sisältöjä työstetään taiteellisesti: inspiraatiota ja aiheita maalauksiin, piirustuksiin ja muovailuun saadaan muiden oppiaineiden sisällöistä, esim. historiasta, maantiedosta, biologiasta ja fysiikasta. Erityisesti yhdeksännellä luokalla on toivottavaa, että oppilaat voivat käydä myös taidenäyttelyissä, joissa he harjoittelevat taiteen vastaanottamista ja kuva-analyysiä. Tällöin myös kirjalliset tehtävät ovat suositeltavia. Luokilla 7-9 on tärkeää vaihdella työtapoja ja käyttää erilaisia materiaaleja ja tekniikoita kuvataidetunneilla.

Steinerkoulun yläluokkien aikana on tarkoitus herättää oppilaiden kiinnostusta ja syvempää ymmärrystä taiteeseen. Yhdeksännellä luokalla taidehistoria on oma jaksonsa. Taidehistorian jakso 9. luokalla on ikäänkuin perusta, mihin myöhemmin nojataan ja jatketaan rakentamista. Taidehistoriajakson yhteydessä on hyvä käyttää internetin mahdollisuuksia taiteen tarkastelussa ja myös oppilaiden etsiessä materiaalia taidehistorian vihkoon piirtämilleen tai maalaamilleen kuville. Yhdeksännellä luokalla kiinnitetään huomiota siihen, että kuvataidetoistia ja kuvista keskustellaan, olivatpa ne sitten itse luotuja tai muiden tekemiä.

Ohjaus, tuki ja eriyttäminen kuvataiteessa

Vuosiluokilla 1-2

Oppilasta tuetaan havaintojen ja tunteiden visuaalisessa esittämisessä sekä motoristen taitojen kehittämisessä yhteisten tehtävien kautta, joissa yksilöllinen työ toteutetaan omasta sisäisestä elämäyksestä käsin. Työskentely tukee pitkäjänteisyyttä ja yhteisten

kuvatarkastelujen kautta ohjataan ja kannustetaan yksilölliseen kehittymiseen, jolloin luottamus omaan taiteelliseen tekemiseen kasvaa. Oppilasta autetaan oikean tekniikan löytämiseen kaikessa työskentelyssä. Opetuksessa rohkaistaan ja kannustetaan rikkaaseen värien käyttöön.

Vuosiluokilla 3-6

Opetuksessa jokaista oppilasta tuetaan hänen omista lähtökohdistaan käsin, rohkaistaan värien ja muiden materiaalien (esim. hiili, savi, valokuva) monipuoliseen käyttöön. Oppilasta autetaan henkilökohtaisesti oikean tekniikan löytämisessä. Kuvataiteen tehtävät ovat oppilaille yhteisiä. Yhteisten kuvatarkastelujen kautta ohjataan ja kannustetaan yksilölliseen kehittymiseen. Luottamus omaan taiteelliseen tekemiseen kasvaa

Vuosiluokilla 7-9

Opetuksessa painotetaan persoonallista suunnittelua ja toteutusta, pyritään pitkäjänteiseen työskentelyyn ja siksi työt voivat valmistua eri tahdissa. Oppilaat voivat mahdollisuuksien mukaan auttaa toisiaan ja tehdä ryhmitöitä. Edelleen yhteisten kuvatarkastelujen kautta ohjataan ja kannustetaan yksilölliseen kehittymiseen, rohkaistaan kokeiluun ja edistetään luottamusta omaan tekemiseen. Ohjauksen ja tuen tavoitteena on vahvistaa kuvataiteellista osaamista perusopetuksen jälkeisiin opintoihin valmistavasta näkökulmasta.

Oppilaan oppimisen arviointi kuvataiteessa

Vuosiluokka 1

- palautetta annetaan tekemisen yhteydessä suullisesti: opettaja ohjaa ja kannustaa
- arvioinnilla tuetaan oppilaan kehitystä ja itsetuntoa; arvioinnin tarkoitus on herättää oppilaassa kokemus: työni kelpaa, minä kelpaan
- tarkastellaan yhteisesti luokan töitä; harjoitellaan omien ajatusten ilmaisemista ja toisten näkemysten arvostamista
- vanhemmille annettavassa kirjallisessa arvioinnissa otetaan huomioon aiemmin kohdassa 4 esitetyt ainekohtaiset tavoitteet

Vuosiluokka 2

- palautetta annetaan tekemisen yhteydessä suullisesti: opettaja ohjaa ja kannustaa
- arvioinnilla tuetaan oppilaan kehitystä ja itsetuntoa; arvioinnin tarkoitus on herättää oppilaassa kokemus: työni kelpaa, minä kelpaan
- tarkastellaan yhteisesti luokan töitä; harjoitellaan omien ajatusten ilmaisemista ja toisten näkemysten arvostamista
- vanhemmille annettavassa kirjallisessa arvioinnissa otetaan huomioon aiemmin kohdassa 4 esitetyt ainekohtaiset tavoitteet

Vuosiluokka 3

- palautetta annetaan tekemisen yhteydessä suullisesti: opettaja ohjaa opittujen taitojen syventämiseen ja kannustaa uusien ilmaisutapojen löytämiseen

- arvioinnilla tuetaan oppilaan kehitystä ja itsetuntoa; arvioinnin tarkoitus on herättää oppilaassa kokemus: työni kelpaa, minä kelpaan
- arvioidaan oppilaan innostusta ja kiinnostusta, työtapaa, esimerkiksi pitkäjänteisyyttä ja yhteistyökykyä
- tarkastellaan yhteisesti luokan töitä; harjoitellaan omien ajatusten ilmaisemista ja toisten näkemysten arvostamista
- vanhemmille annettavassa kirjallisessa arvioinnissa otetaan huomioon aiemmin kohdassa 4 esitetyt ainekohtaiset tavoitteet

Vuosiluokka 4

- palautetta annetaan tekemisen yhteydessä suullisesti: opettaja ohjaa opittujen taitojen syventämiseen ja kannustaa uusien ilmaisutapojen löytämiseen
- arvioinnilla tuetaan oppilaan kehitystä ja itsetuntoa
- kuvatarkastelujen kautta kehitetään itsearviointikykyä ja opitaan ilmaisemaan omia ajatuksia ja arvostamaan toisten näkemyksiä
- arvioidaan oppilaan innostusta, kiinnostusta ja työtapaa, esimerkiksi pitkäjänteisyyttä ja yhteistyökykyä
- tarkastellaan yhteisesti luokan töitä; harjoitellaan omien ajatusten ilmaisemista ja toisten näkemysten arvostamista
- arvioinnin lähtökohta on oppilaan oma kehityskaari
- sanallisessa arvioinnissa huomioidaan aiemmin kohdassa 4 esitetyt tavoitteet

Vuosiluokka 5

- palautetta annetaan tekemisen yhteydessä suullisesti: opettaja ohjaa opittujen taitojen syventämiseen ja kannustaa uusien ilmaisutapojen löytämiseen
- arvioinnilla tuetaan oppilaan kehitystä ja itsetuntoa
- arvioidaan oppilaan innostusta, kiinnostusta ja työtapaa, esimerkiksi pitkäjänteisyyttä ja yhteistyökykyä
- tarkastellaan yhteisesti luokan töitä; harjoitellaan omien ajatusten ilmaisemista ja toisten näkemysten arvostamista
- oppilaalle annettava sanallisen arvioinnin lähtökohtana on oppilaan oma kehityskaari
- kirjallisessa arvioinnissa huomioidaan aiemmin kohdassa 4 esitetyt tavoitteet

Vuosiluokka 6

- palautetta annetaan tekemisen yhteydessä suullisesti: opettaja ohjaa opittujen taitojen syventämiseen ja kannustaa uusien ilmaisutapojen löytämiseen
- arvioinnilla tuetaan oppilaan kehitystä ja itsetuntoa
- kuvatarkastelujen kautta kehitetään itsearviointikykyä ja opitaan ilmaisemaan omia ajatuksia ja arvostamaan toisten näkemyksiä
- arvioidaan oppilaan innostusta, kiinnostusta, kykyä monipuoliseen kuvailmaisuun sekä hänen työtapaansa
- sanallisessa arvioinnissa huomioidaan aiemmin kohdassa 4 esitetyt tavoitteet

Kuvataiteen arviointikriteerit 6. vuosiluokan päätteeksi hyvää osaamista kuvaavaa sanallista arviota/ arvosanaa kahdeksan varten

Opetuksen tavoite	Sisältö- alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Hyvä/arvosanan kahdeksan osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja erilaisia kuvallisia välineitä hyödyntäen	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa tehdä monipuolisia havaintoja ympäristöstä ja sen kuvista käyttämällä kuvallisia välineitä
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan sekä harjoittelemaan näkemystensä perustelemista	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten sanallistaminen	Oppilas osaa kuvailla taiteeseen, ympäristöön ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin liittyviä havaintojaan ja perustella ajatuksiaan sanallisesti
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan hyödyntämällä kuvien rinnalla myös muita tiedon tuottamisen tapoja
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta käyttämään monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä harjaannuttamaan kuvan tekemisen taitojaan	S1, S2, S3	Kuvallisten ilmaisukeinojen käyttäminen	Oppilas osaa soveltaa erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisukeinoja kuvallisessa tuottamisessaan
T5 ohjata oppilasta tavoitteelliseen kuvallisten taitojen kehittämiseen yksin ja yhteistyössä muiden kanssa	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen kehittäminen	Oppilas osaa asettaa tavoitteita ja pyrkii kehittämään kuvailmaisuaan yksin ja ryhmän jäsenenä

T6 ohjata oppilasta tutustumaan erilaisiin kuvallisen viestinnän tapoihin ja käyttämään kuvallisen vaikuttamisen keinoja omista kuvissaan	S1, S2, S3	Kuvien avulla vaikuttaminen ja osallistuminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia kuvallisen vaikuttamisen keinoja ilmaistessaan mielipiteitään
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta tarkastelemaan kuvia eri lähtökohdista ja eri yhteyksissä sekä pohtimaan todellisuuden ja fiktion suhdetta	S1, S2, S3	Kuvien tarkastelu	Oppilas osaa tarkastella sisällön, muodon ja asiayhteyden vaikutusta erilaisten kuvien tulkintaan
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä pohtimaan historiallisten ja kulttuuristen tekijöiden vaikutusta kuviin	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien käyttäminen	Oppilas osaa tulkita kuvia teoksen, tekijän ja katsojan näkökulmista sekä hyödyntää tulkintojaan kuvista keskusteltaessa
T9 innostaa oppilasta kokeilemaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omista kuvista	S1, S2, S3	Kuvailmaisun tapojen käyttäminen	Oppilas osaa hyödyntää erilaisia kuvailmaisun tapoja tarkastellessaan taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria sekä tehdessään omia kuvia
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta keskustelemaan taiteesta, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista	S1, S2, S3	Arvojen tarkasteleminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteesta, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista
T11 kannustaa oppilasta ottamaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys	S1, S2, S3	Kuvailmaisun sisältöjen ja toimintatapojen valinta	Oppilas ottaa kuvailmaisussaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja

kuvailmaisun sisältöjä ja toimintatapoja valitessaan			kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia
--	--	--	--

Vuosiluokka 7

- palautetta annetaan tekemisen yhteydessä suullisesti: opettaja ohjaa opittujen taitojen syventämiseen ja kannustaa uusien ilmaisutapojen löytämiseen
- arvioinnilla tuetaan oppilaan kehitystä ja itsetuntoa
- kuvatarkastelujen kautta kehitetään itsearviointikykyä ja opitaan ilmaisemaan omia ajatuksia ja arvostamaan toisten näkemyksiä
- arvioidaan oppilaan kiinnostusta, ideointikykyä ja aloitteellisuutta sekä kykyä monipuoliseen kuvailmaisuun ja kuvien tulkintaan
- sanallisessa arvioinnissa huomioidaan aiemmin kohdassa 4 esitetyt tavoitteet

Vuosiluokka 8

- palautetta annetaan tekemisen yhteydessä suullisesti: opettaja ohjaa opittujen taitojen syventämiseen ja kannustaa uusien ilmaisutapojen löytämiseen
- arvioinnilla tuetaan oppilaan kehitystä ja itsetuntoa
- kuvatarkastelujen kautta kehitetään itsearviointikykyä ja opitaan ilmaisemaan omia ajatuksia ja arvostamaan toisten näkemyksiä
- arvioidaan oppilaan kiinnostusta, ideointikykyä ja aloitteellisuutta sekä kykyä monipuoliseen kuvailmaisuun ja kuvien tulkintaan
- sanallisessa arvioinnissa huomioidaan aiemmin kohdassa 4 esitetyt tavoitteet

Vuosiluokka 9

- Oppilasarvioinnin kohteena ovat oppilaan aktiivisuus ja pitkäjänteisyys työskentelyn aikana.
- Oppilaan kuvataiteellisia töitä arvioitaessa korostuvat työn loppuun saattaminen taiteellisessa ilmaisussa, taitavuus tekniikan käytössä sekä taiteellinen omaleimaisuus..
- Ryhmätöiden kohdalla arvioidaan yhteistyökykyä ja positiivista vuorovaikutusta.
- Myös näyttelykäyntejä arvioidaan: minkälaisella tasolla on oppilaan kyky arvioida ja tarkastella taidetta.
- Palaute on opetusjaksojen aikana suullista neuvomista ja rohkaisua. Töitä myös katsellaan ja tarkastellaan niiden kiinnostavia ja hyvin onnistuneita ominaisuuksia. Palaute on kannustavaa ja positiivista töitä tarkasteltaessa.

Kuvataiteen päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältö-alueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
-------------------	----------------	---------------------------------	-------------------------------

Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu			
T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan, taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja käyttämään monipuolisesti kuvallisen tuottamisen menetelmiä	S1, S2, S3	Taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin havainnoiminen	Oppilas osaa käyttää erilaisia havaintovälineitä ympäristön ja sen kuvien tarkastelussa.
T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan omista ja muiden havainnoista ja ajatuksista sekä perustelevaan näkemyksiään	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajattelun vaikutusten pohtiminen	Oppilas osaa sanallistaa havaintojaan ja ajatteluaan taiteesta, ympäristöstä ja muusta visuaalisesta kulttuurista.
T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen eri ympäristöissä	S1, S2, S3	Havaintojen ja ajatusten kuvallinen ilmaiseminen	Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan kuvallisesti erilaisia välineitä ja tiedon tuottamisen tapoja käyttäen.
Kuvallinen tuottaminen			
T4 ohjata oppilasta soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja sekä syventämään kuvallisen tuottamisen taitojaan	S1, S2, S3	Kuvailmaisun taitojen syventäminen	Oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvallisen tuottamisen materiaaleja, tekniikoita ja keinoja kuvailmaisussaan.
T5 ohjata oppilasta tutkivaan lähestymistapaan itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä	S1, S2, S3	Tutkivan lähestymistavan käyttäminen	Oppilas osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa itsenäisesti tai ryhmässä työskennellessään.
T6 rohkaista oppilasta ilmaisemaan	S1, S2, S3	Kuvallisen tuottamisen	Oppilas pyrkii vaikuttamaan ympäristöön

mielipiteitään sekä soveltamaan kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omissa kuvissaan		avulla vaikuttaminen	ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kuvallisin keinoin.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta			
T7 ohjata oppilasta soveltamaan kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinna menetelmiä	S1, S2, S3	Kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen	Oppilas osaa käyttää joitakin kuvallisia, sanallisia ja muita kuvatulkinna menetelmiä.
T8 ohjata oppilasta tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista	S1, S2, S3	Visuaalisen kulttuurin merkityksen tarkasteleminen	Oppilas osallistuu tulkinnoillaan keskusteluun taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksestä.
T9 innostaa oppilasta soveltamaan eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja kuvallisessa tuottamisessaan	S1, S2, S3	Kulttuuristen kuvailmaisun tapojen soveltaminen	Oppilas osaa soveltaa joitakin kulttuurisesti erilaisia kuvailmaisun tapoja.
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen			
T10 ohjata oppilasta ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin	S1, S2, S3	Näkemyksen esittäminen	Oppilas osaa ilmaista näkemyksiään taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmenevistä arvoista.
T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys sekä vaikuttamaan kuvien avulla	S1, S2, S3	Kuvallinen ilmaiseminen ja vaikuttaminen	Oppilas tarkastelee kuvailmaisussaan kulttuurista moninaisuutta ja kestävä kehitystä sekä tunnistaa kuvilla vaikuttamisen mahdollisuuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vuosiluokka 1

- mielikuvituksen puhuttelemisen kuvataidetunneilla luo perustaa ajattelun myöhemmälle kehitykselle (L1)
- kuvatarkastelujen kautta harjoitellaan kuuntelun taitoa ja opitaan ilmaisemaan omia kokemuksia (L2)
- rohkaistaan käyttämään kuvia ja värejä ilmaisuvälineinä (L2)
- oppilaat oppivat pukemaan tunteitaan, ajatuksiaan ja ideoitaan kuvalliseen muotoon (L2)
- pyritään hyväksyvään ja kannustavaan ilmapiiriin: jokainen yksilö on ainutlaatuinen ja arvokas, jokaisen työ tulee nähdäksi (L2)
- opitaan kuvataidetunnin rutiinit, esimerkiksi vahaliitujen puhtaana pitäminen, maalaustunnin esivalmistelut ja jälkien siivoaminen (L3)
- luodaan edellytykset työrauhalle, joka luo miellyttävän työskentelyilmapiirin ja turvallisuuden tunteen (L3)
- pyritään luomaan ilmapiiri jossa on turvallista ilmaista omia ajatuksia ja tunteita
- luodaan perustaa monilukutaidolle kuvallista ajattelua kehittämällä ja mielikuvitusta ravitsemalla (L4)
- alaluokilla luodaan välineettömästi perusta tietoteknologian myöhemmälle välineelliselle käytölle (L5)
- kannustetaan pitkäjänteiseen työskentelyyn (L6)
- kuvatarkastelujen kautta jokainen oppilas tulee osalliseksi ja oppii osallistumaan (L7)

Vuosiluokka 2

- mielikuvituksen puhuttelemisen kuvataidetunneilla luo perustaa ajattelun myöhemmälle kehitykselle (L1)
- kuvatarkastelujen kautta harjoitellaan kuuntelun taitoa ja opitaan ilmaisemaan omia kokemuksia (L2)
- rohkaistaan käyttämään kuvia ja värejä ilmaisuvälineinä (L2)
- oppilaat oppivat pukemaan tunteitaan, ajatuksiaan ja ideoitaan kuvalliseen muotoon (L2)
- pyritään hyväksyvään ja kannustavaan ilmapiiriin: jokainen yksilö on ainutlaatuinen ja arvokas, jokaisen työ tulee nähdäksi (L2)
- noudatetaan kuvataidetunnin rutiineja, esimerkiksi vahaliitujen puhtaana pitäminen, maalaustunnin esivalmistelut ja jälkisiivoaminen (L3)
- pyritään luomaan ilmapiiri jossa on turvallista ilmaista omia ajatuksia ja tunteita (L3)
- luodaan perustaa monilukutaidolle kuvallista ajattelua kehittämällä ja mielikuvitusta ravitsemalla (L4)
- kannustetaan pitkäjänteiseen työskentelyyn (L6)
- kuvatarkastelujen kautta jokainen oppilas tulee osalliseksi ja oppii osallistumaan (L7)

Vuosiluokka 3

- mielikuvituksen puhuttelemisen kuvataidetunneilla luo perustaa ajattelun kehitykselle (L1)
- kuvatarkastelujen kautta harjoitellaan kuuntelun taitoa ja opitaan ilmaisemaan omia kokemuksia (L2)
- rohkaistaan käyttämään kuvia ja värejä ilmaisuvälineinä (L2)
- oppilaat oppivat pukemaan tunteitaan, ajatuksiaan ja ideoitaan kuvalliseen muotoon (L2)
- pyritään hyväksyvään ja kannustavaan ilmapiiriin: jokainen yksilö on ainutlaatuinen ja arvokas, jokaisen työ tulee nähdä (L2)
- pyritään luomaan ilmapiiri jossa on turvallista ilmaista omia ajatuksia ja tunteita (L3)
- luodaan perustaa monilukutaidolle kuvallista ajattelua kehittämällä ja mielikuvitusta ravitsemalla (L4)
- harjoitellaan tunnistamaan omia tunteita (L3)
- kannustetaan pitkäjänteiseen työskentelyyn (L6)
- kuvatarkastelujen kautta jokainen oppilas tulee osalliseksi ja oppii osallistumaan (L7)

Vuosiluokka 4

- kuvatarkastelujen kautta harjoitellaan kuuntelun taitoa ja opitaan ilmaisemaan omia kokemuksia (L2)
- kuvataidetunneilla käydyt keskustelut ja tarkastelut kehittävät itsestä tietoiseksi tulemistä (L1)
- oppilas oppii ilmaisemaan kokemuksiaan ja ajatuksiaan kuvallisin keinoin (L2)
- pyritään hyväksyvään ja kannustavaan ilmapiiriin: jokainen yksilö on ainutlaatuinen ja arvokas, jokaisen työ tulee nähdä (L2)
- pyritään luomaan ilmapiiri jossa on turvallista ilmaista omia ajatuksia ja tunteita (L3)
- luodaan perustaa monilukutaidolle kuvallista ilmaisua kehittämällä (L4)
- museokäynnit, taidenäyttelyt ja vierailevat taiteilijat tutustuttavat oppilaita eri taidelajeihin (L4)
- opitaan lukemaan eri kulttuureissa luotuja kuvia (tarinat, kertomukset, esim. Edda) (L4)
- kannustetaan pitkäjänteiseen työskentelyyn (L6)
- kuvatarkastelujen kautta jokainen oppilas tulee osalliseksi ja oppii osallistumaan (L7)

Vuosiluokka 5

- kokemuksellinen, elämyksellinen havainnointi (esim. luontotarkastelu kuvataidetunnilla) ankkuroi ajattelun ympäröivään maailmaan (L1)
- pyritään hyväksyvään ja kannustavaan ilmapiiriin: jokainen yksilö on ainutlaatuinen ja arvokas, jokaisen työ tulee nähdä (L2)
- pyritään luomaan ilmapiiri jossa on turvallista ilmaista omia ajatuksia ja tunteita (L3)
- museokäynnit, taidenäyttelyt ja vierailevat taiteilijat tutustuttavat oppilaita eri taidelajeihin (L4)
- opitaan lukemaan eri kulttuureissa luotuja kuvia (tarinat, kertomukset esimerkiksi Intiasta, Egyptistä, Kreikasta) (L4)

- kannustetaan pitkäjänteiseen työskentelyyn ja luovien ratkaisujen löytämiseen (myös epäonnistumisista opitaan) (L6)
- kuvatarkastelujen kautta jokainen oppilas tulee osalliseksi ja oppii osallistumaan (L7)

Vuosiluokka 6

- kokemuksellinen, elämyksellinen havainnointi (esim. luontotarkastelu kuvataidetunnilla) ankkuroi ajattelun ympäröivään maailmaan (L1)
- museokäynnit, taidenäyttelyt ja vierailevat taiteilijat tutustuttavat oppilaita eri taidelajeihin (L4)
- pyritään hyväksyvään ja kannustavaan ilmapiiriin: jokainen yksilö on ainutlaatuinen ja arvokas, jokaisen työ tulee nähdäksi (L2)
- eri aikakausien ja eri kulttuureissa luotujen kuvien tarkastelu jatkuu (L4)
- pyritään luomaan ilmapiiri jossa on turvallista ilmaista omia ajatuksia ja tunteita (L2)
- harjoitellaan tunnistamaan omia tunteita (L3)
- eri kulttuureihin ja aikakausiin eläytyminen kuvan tekemisen kautta (L2)
- oppilaat oppivat pukemaan tunteitaan, ajatuksiaan ja ideoitaan kuvalliseen muotoon (L2)
- oppilaat harjoittelevat arvioimaan työhön tarvittavaa aikaa, sopivaa tekniikkaa ja sopivia materiaaleja (L3, L6)
- oppilaita rohkaistaan aloitteellisuuteen (L6)
- projektitöiden kautta harjoitellaan oman vastuun kantamista (L7)
- kuvataiteessa painotetaan lähinnä luovuutta ja omaa mielikuvitusta, tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään harkitusti (L5)
- oppilaat tutustutetaan mediataiteen eri alueisiin kuten elokuvaan, videoon ja valokuvaan (L5)

Vuosiluokka 7

- kokemuksellinen, elämyksellinen havainnointi (esim. luonnon tarkastelu kuvataidetunnilla) ankkuroi ajattelun ja tunne-elämän ympäröivään maailmaan (L1)
- museokäynnit, taidenäyttelyt ja vierailevat taiteilijat tutustuttavat oppilaita eri taidelajeihin (L4)
- eri aikakausien ja eri kulttuureissa luotujen kuvien tarkastelu jatkuu (L4)
- harjoitellaan tunnistamaan omia tunteita (L3)
- oppilaat oppivat pukemaan tunteitaan, ajatuksiaan ja ideoitaan kuvalliseen muotoon (L2)
- oppilaat harjoittelevat arvioimaan työhön tarvittavaa aikaa, sopivaa tekniikkaa ja sopivia materiaaleja (L3, L6)
- oppilaita rohkaistaan aloitteellisuuteen (L6)
- projektitöiden kautta harjoitellaan oman vastuun kantamista (L7)
- pyritään hyväksyvään ja kannustavaan ilmapiiriin: jokainen yksilö on ainutlaatuinen ja arvokas, jokaisen työ tulee nähdäksi (L2)
- opitaan hahmottamaan oma rooli tehtävän kokonaisuudessa ja yhteisissä tavoitteissa (L6)

Vuosiluokka 8

- kokemuksellinen, elämyksellinen havainnointi (esim. luontotarkastelu kuvataidettunnilla) ankkuroi ajattelun ja tunne-elämän ympäröivään maailmaan (L1)
- museokäynnit, taidenäyttelyt ja vierailevat taiteilijat tutustuttavat oppilaita eri taidelajeihin (L4)
- harjoitellaan tunnistamaan omia tunteita (L3)
- oppilaat oppivat pukemaan tunteitaan, ajatuksiaan ja ideoitaan kuvalliseen muotoon (L2)
- oppilaat harjoittelevat arvioimaan työhön tarvittavaa aikaa, sopivaa tekniikkaa ja sopivia materiaaleja (L3, L6)
- oppilaita rohkaistaan aloitteellisuuteen (L6)
- projektitöiden kautta harjoitellaan oman vastuun kantamista (L7)
- pyritään hyväksyvään ja kannustavaan ilmapiiriin: jokainen yksilö on ainutlaatuinen ja arvokas, jokaisen työ tulee nähdä (L2)
- opitaan hahmottamaan oma rooli tehtävän kokonaisuudessa ja yhteisissä tavoitteissa (L6)

Vuosiluokka 9

- Taidehistoriajaksolla oppilaat tutustuvat erilaisten kulttuurien arvoihin ja ihanteisiin. (L2)
- Oppilaat käyttävät internetistä löydettäviä taidekuvia ainakin taidehistoriajaksolla. (L5)
- Oppilaat osaavat ilmaista ajatuksiaan kuvataiteen teoksista ja luokassa tehtävistä töistä. Oppilaat oppivat tulkitsemaan taideteosten merkityksiä ja niiden ilmaisua. (L2)
- Kuvallinen työskentely mahdollistaa uusia ja luovia ajattelumahdollisuuksia. (L1)

---

[1] (Steiner 1988 [1923], 20)

[2] (Paalasmaa 2009, 76.)

[3] (Paalasmaa 2009, 76.)

[4] (2003, 83)

[5] (Karimo 2011, 23.)

[6] (Räsänen 2008, 71-72.)

[7] (Rawson & Richter 2006, 239.)